

TASKFORCE - RIEC
Brabant - Zeeland
#samensterktegenondermijning

Integriteitsrisico's bij sportclubs

Signaal & interventiekaart

INTRO

EEN NIEUWE SPONSOR. WELK DOEL HEEFT HIJ VOOR OGEN?

Uit een landelijk onderzoek in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport blijkt dat 1 op de 8 sportclubs in Nederland signalen zien van criminele inmenging. Ook heeft 1 op de drie gemeenten te maken met zogeheten criminele weldoeners. Deze criminele weldoeners hebben een grote voorkeur voor sportclubs. Voornamelijk voetbalclubs zijn populair. Het zijn vaak (voormalig) criminelen die hopen leuk gevonden te worden door geld te geven en zo hun invloed op de lokale gemeenschap te vergroten.

Sportclubs vervullen een grote rol in de opvoeding van jongeren, het sociaaleconomisch klimaat en de sociale cohesie. Door preventief en waar nodig repressief op te treden tegenover criminele inmenging, kunnen wij er met zijn allen voor zorgen dat de sport blijvend zijn positieve invloed op jongeren, ouders, ondernemers, supporters, leden en vrijwilligers behoudt. Ook jullie inzet is hierbij noodzakelijk!

Je gaat het pas zien als je het doorhebt
Cruijff

Als je door hebt hoe ze te werk gaan, ga je criminelen herkennen en kun je ze weren uit de sportclub. Deze signaal- en interventiekaart kan daarbij helpen. Zo kan de kaart worden gebruikt om:

- Kennis op te doen over criminele inmenging in de sport, de signalen en de preventieve en repressieve maatregelen.
- Op een objectieve manier het gesprek aan te gaan met sportclubs over hun kwetsbaarheden (blz.6).
- Met gevalideerde indicatoren in kaart brengen in hoeverre er mogelijk sprake is van criminele inmenging bij sportclubs en welke concrete preventieve of repressieve maatregelen er kunnen worden genomen.

In de kaart wordt allereerst toelichting gegeven op de verschijningsvormen van criminele inmenging bij sportclubs, de kwetsbaarheden van amateursportclubs en de werkwijzen van criminelen. Ook wordt er toelichting gegeven op het vergroten van de informatiepositie om de kaart in te kunnen vullen. Vervolgens gaan we aan de slag met het invullen van de kaart. Met behulp van checklists breng je achtereenvolgens de kwetsbaarheid (stap 1) en mogelijke criminele inmenging (stap 2) in kaart. Per stap wordt ook direct een preventief en repressief handelingsperspectief gegeven om de sportclub weerbaarder te maken, dan wel criminele inmenging tegen te gaan. Gebruik de resume-pagina (pag 10) om een totaaloverzicht van je bevindingen en actiepunten te maken.

Samen maken we sportclubs sterk en weerbaar!

Verschijningsvormen en kwetsbaarheden

CRIMINELE INMENGING

Uit onderzoek en casuïstiek komt naar voren dat criminelen op verschillende manieren misbruik maken van amateursportclubs. Deze zijn:

1. Witwassen via sponsoring- en donatiegelden en betalingen aan spelers.

Wat opvalt is dat het financieel winstoogmerk niet de belangrijkste reden is dat criminelen hun geld op deze manier witwassen. Veelal gaat het om creëren van goodwill bij de lokale bevolking. Dit wordt ook wel crimineel weldoenerschap of sociaal witwassen genoemd. Ook krijgt de crimineel via business-to-business faciliteiten toegang tot een netwerk van lokale ondernemers en overheidsfunctionarissen. Dit biedt de crimineel de mogelijkheid om een lokaal netwerk op te bouwen in de bovenwereld. Sommige criminelen investeren tevens vanuit hun liefde voor de sportclub en om de sportclub naar een hoger niveau te brengen.

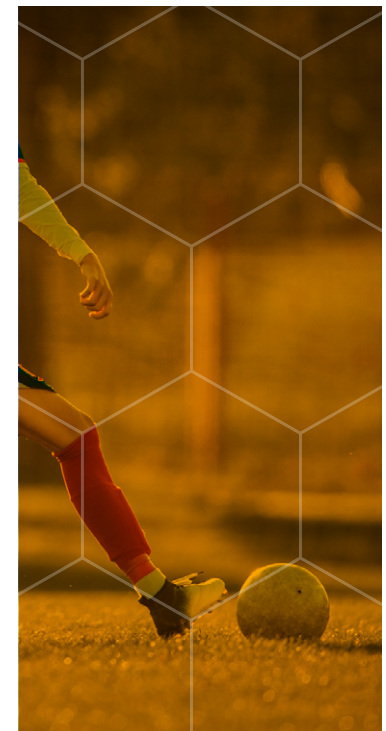
2. Misbruik van sportclubs voor het ontplooiën van criminele activiteiten.

Denk hierbij aan de opslag en handel in drugs of illegaal vuurwerk, het organiseren van illegale pokertoernooien en weddenschappen of het misbruiken van de sportclub als ontmoetingsplaats.

KWETSBAARHEID AMATEURSPORTCLUBS

Amateursportclubs kennen meerdere kwetsbaarheden voor criminele inmenging. Hierdoor is het doordoes eenvoudig voor criminelen om sportclubs binnen te komen;

- Sportclubs hebben het financieel moeilijk.
- Sportclubs zijn voor de financiën afhankelijk van sponsoren en donateurs.
- Het is een makkelijk doordringbare branche. Er zit weinig tot geen controle op wie sponsor, donateur, bestuurslid of vrijwilliger mag worden.
- Het bestuur is semiprofessioneel en afhankelijk van vrijwilligers.
- Geld bepaalt (voornamelijk in het voetbal) de plaats op de ranglijst.
- Er zijn sportclubs die de blinde ambitie hebben om zo hoog mogelijk te spelen.
- Zwart geld en een laag belastingmoraal, ook bij spelers, is een publiek geheim.

Werkwijzen van criminelen

We onderscheiden drie categorieën van criminele inmenging:

1. Witwassen via sponsoring- en donatiegelden
2. Witwassen via betalingen aan spelers
3. Misbruik van de accommodaties van de sportclub voor criminele doeleinden

Witwassen via sponsor- en donatiegeld

Witwassen via sponsor- en donatiegelden kan op meerdere manieren plaatsvinden;

- Zo kan sponsoring met crimineel geld plaatsvinden vanuit een ogenschijnlijk 'wit' bedrijf. In het algemeen wordt namelijk veel crimineel geld gewit via ogenschijnlijk 'witte' bedrijven door fictieve omzet en winst te genereren. Het gewitte geld wordt netjes volgens de regels onder de mom van sponsoring de sportclub ingebracht.
- Daarnaast kan crimineel sponsor- of donatiegeld contant de sportclub worden ingebracht. De sportclub kan er voor kiezen om een factuur op te stellen voor de sponsoring of donatie en de factuur in de boekhouding op te nemen. Het geld is op deze manier vrij makkelijk gewit. De sportclub kan er echter ook voor kiezen het geld niet op te nemen in de boekhouding. Men heeft dan nog steeds zwart en contant geld.
- Tot slot kan een deel wit en giraal en een deel zwart en contant de sportclub binnenkomen. Er worden dan twee administraties gevoerd; een voor de Belastingdienst en een voor intern gebruik. In de officiële administratie wordt dan ondergefactureerd. Zo wordt er bijvoorbeeld € 45.000,- gesponsord, waarvan maar € 15.000,- giraal wordt overgemaakt en in de boeken wordt opgenomen. De rest blijft contant en 'zwart'.

Witwassen via betalingen aan spelers

Witwassen via betalingen aan spelers kan tevens op meerdere manieren plaatsvinden;

- Allereerst kan het gewitte criminele sponsor- of donatiegeld via de sportclub of de aan de sportclub gelieerde stichting giraal en volgens de belastingregels aan de spelers worden uitbetaald.
- Het komt ook voor dat het criminele geld contant en zwart de sportclub binnenkomt en zwart aan de spelers wordt uitbetaald. Ook kan een deel wit worden uitbetaald, zoals een maandelijkse vergoeding, en een deel zwart worden uitbetaald, zoals de premies per punt of tekengeld.
- Daarnaast is het bekend dat criminele sponsoren of donateurs spelers zelf uitbetalen. Enveloppen met contant geld worden direct aan de spelers overhandigd. Ook worden spelers op de loonlijst van het ogenschijnlijke witte bedrijf gezet. Het komt tevens voor dat men zaken in natura financiert, zoals een leaseauto. Dit zijn echter wel excessen. Vanaf 2022 mogen voetballers volgens KNVB reglementen alleen nog maar worden betaald via de sportclub of via een aan de sportclub gelieerde stichting.

Misbruik van de club voor criminele doeleinden

Criminelen kunnen misbruik maken van de accommodaties van de club voor de opslag en handel in drugs, het ronselen van jongeren, het organiseren van illegale goktoernooien en weddenschappen en als ontmoetingsplaats. In deze gevallen heeft de crimineel graag toegang tot de accommodaties van de sportclub, ook na de officiële sluitingstijd. De crimineel voert tevens graag formeel of informeel macht uit op de sportclub. Dit kan de crimineel doen door bijvoorbeeld de hoofdsponsor, een bestuurslid, vrijwilliger of trainer te zijn.

Informatiepositie t.b.v. invullen kaart

Om de signaal- en interventiekaart zo goed mogelijk in te kunnen vullen, is het belangrijk om te weten wat er speelt op de sportclub.

Jouw informatiepositie is hierin essentieel: Welke en hoeveel informatie krijg je en van wie en wat krijg je deze informatie?

Het is belangrijk om jouw informatiepositie op waarde te schatten en te bepalen of- en wat er nodig is, vanuit jouw eigen positie of in samenwerking met de andere betrokken partijen.

Het is niet eenvoudig om een goede informatiepositie te verkrijgen. Maar, je kunt vanuit de gemeente, belastingdienst, FIOD, politie of OM frequente acties ondernemen om je informatiepositie versterken.

Voorbeelden van acties die alle partijen kunnen ondernemen zijn:

- Check de sponsors, donateurs en bestuursleden op de website van een sportclub. Controleer of deze voorkomen in strafrechtelijke onderzoeken en/of criminele antecedenten hebben.
- Veel informatie over spelers en de prestaties van sportclubs is openbaar in te zien op de websites van de sportclubs of op websites zoals hollandsevelden.nl en transfermarkt.nl. Ook beschrijven lokale kranten vaak uitvoerig de gang van zaken in de amateursport.
- Het zal altijd een uitdaging blijven om contant crimineel geld of drugshandel boven water te krijgen. Getuigen zoals (ex) spelers, bestuursleden en vrijwilligers kunnen helpen om inzicht te geven in de gang van zaken op de sportclub.

De Belastingdienst is een belangrijke partner bij het verkrijgen van inzicht in de financiën. De Belastingdienst kan specifiek de volgende acties ondernemen:

- Check de belastingafdrachten en financiën van sportclubs en/of gelieerde stichtingen. Voor de administratie rondom betalingen aan spelers moet men vaak bij de aan de sportclub gelieerde stichting zijn.
- Check de bankrekening of het uitgavenpatroon van spelers.

Gemeenten staan het dichtst bij de sportclubs en hebben vaak ook het beste contact.

De gemeente kan specifiek de volgende acties ondernemen:

- Maak gebruik van de informatie van de medewerkers sport en medewerkers veiligheid bij gemeenten. De medewerkers sport die ondersteuning bieden aan sportclubs of het onderhoud plegen weten vaak goed wat er op de sportclub speelt, terwijl de medewerkers veiligheid zicht hebben op de lokale criminaliteit. Vul als gemeenteambtenaren dus op zijn minst samen de kaart in!
- Investeer in duurzaam contact met sportclubs op het thema (bijvoorbeeld via een vertrouwenspersoon). Met de voeten in de klei staan is belangrijk!

Hoe kwetsbaar is de sportclub?

VINK DE CHECKBOXES AAN DIE VAN TOEPASSING ZIJN.

Structuur

- Bestuursleden of sponsors zijn niet van onbesproken gedrag
- Er zijn dubbelfuncties of openstaande functies in het bestuur
- Er is sprake van vaak wisselende bestuursleden
- Er is een tekort aan vrijwilligers
- Er is onrust binnen het bestuur
- De club heeft een stichting (met een eigen bestuur)
- De organisatiestructuur is niet transparant
- Het bestuur heeft geen controle over alle hoofd- en nevenactiviteiten

Omgeving

- De club ligt aan de rand van het dorp of de wijk
- De club ligt in wijk met relatief hoge criminaliteit

Cultuur

- De sportclub of gelieerde stichting heeft geen duidelijk integriteitsbeleid
- Er zijn integriteitsproblemen (drugs, geweld, fout geld, gokken, vuurwerk)
- Er is een hoog ambitieniveau voor het eerste elftal (met weinig eigen jeugd)
- Er is weinig of afnemende betrokkenheid van leden

Financiën

- De club heeft één of twee grote geldschieters en weinig kleine sponsors
- De sportclub accepteert contante betalingen van sponsors en donateurs
- Spelers worden, buiten de sportclubs om, direct betaald door sponsors of donateurs
- Er zijn (in)formele financiers met dubieuze geldstromen
- De club houdt geen strakke financiële administratie bij en is niet transparant
- De club heeft financiële zorgen en/of schulden

Preventieve maatregelen

Elke partij:

- Verspreiden van de e-learning financiële integriteit van NOC*NSF onder sportclubs. Deze e-learning is ontwikkeld om sportclubs weerbaar te maken tegenover criminele inmenging. Zie [FLOWSPARKS - NOC*NSF](#).
- Organiseren van bewustwordingsbijeenkomsten of gesprekken. Neem voor ondersteuning contact op met de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland.

Daarnaast kunnen de volgende partijen specifiek de volgende preventieve maatregelen nemen:

Sportclubs aan zet:

- Werk volgens het vier ogen principe: minimaal twee personen houden toezicht en controle op de geldstromen.
- Accepteer sponsor- en donatiegelden alleen giraal.
- Ga niet in op verzoeken om geen of foute facturen op te stellen.
- Stel een integriteitsbeleid op, wat doen we wel en wat niet?
- Laat het niet toe dat sponsoren of donateurs spelers direct betalen.
- Vraag een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) op bij aanstelling van bestuursleden (voorzitter, penningmeester, secretaris).
- Doe een online check naar het sponsorende bedrijf.
- Volg de e-learning financiële integriteit van NOC*NSF.
- Hanteer een sleuteldiscipline.

Gemeenten aan zet:

- Aanstellen van een vertrouwenspersoon voor hulpvragen, het bespreken van lastige situaties en om sportclubs te waarschuwen waar nodig.
- Het thema opnemen onder de noemer van 'veilig sportklimaat' in het lokaal sportakkoord, en zo ook financiële middelen vrijmaken voor bewustwordingsbijeenkomsten of sportclubs die zich hieraan willen verbinden.
- Verbinding creëren tussen de ambtenaren sport en ambtenaren veiligheid op het thema.
- Integriteitsvoorwaarden stellen aan huurcontracten van accommodaties of velden.
- Ondersteunen van sportclubs bij het ontwikkelen van integriteitsbeleid.
- Om transparantie in de financiën vragen.

Belastingdienst/FIOD aan zet:

- Voorlichting geven over belastingregels in de sport en het voorkomen van witwassen.
- Periodieke controle van de boekhouding van amateur-sportclubs in de hogere regionen.
- Zicht houden op betalingsachterstanden van sportclubs. Trek tijdig aan de bel.

Sportbond aan zet:

- Inzetten sportclubondersteuner bij het ontwikkelen van onder andere financieel-, integriteits- en vrijwilligersbeleid.
- Veiligheidsanalyse uitvoeren (KNVB).
- Kritisch kijken naar reglementen.

Politie aan zet:

- Zorgen voor verbinding tussen de wijkagent en sportclubs. Via korte lijntjes kan er over en weer beter gewaarschuwd worden.

Herken criminele inmenging

VINK DE CHECKBOXES AAN DIE VAN TOEPASSING ZIJN.

De signalen die wijzen op criminele inmenging in een sportclub zijn uitgewerkt in verschillende indicatoren. Wanneer er hit is op een indicator, wil dat nog niet zeggen dat er daadwerkelijke sprake is van criminele inmenging in een sportclub. De aanwezigheid van meerdere indicatoren geeft echter wel aanleiding tot nader onderzoek. De indicatoren zijn onderverdeeld in de categorieën prestaties en spelers, financiën, fysieke handelingen en overig.

Prestaties en spelers

De club is een snelle stijger en ondergaat meerdere promoties in korte tijd.

De club speelt op hoog niveau in combinatie met weinig eigen jeugd.

Er zijn veel broodspelers (die onder hun niveau spelen).

Er zijn veel overschrijvingen per seizoen (vooral als spelers onder hun niveau gaan spelen).

Spelers wonen ver van de sportclub voor het niveau dat er wordt gespeeld.

Financiën

Er zijn signalen van grote contante betalingen aan spelers en of trainers.

Sponsor of donateur staat bekend als louche of crimineel (o.a. geruchten).

Onvolledige of ondoorzichtige boekhouding.

Club speelt op hoog niveau in combinatie met geen of lage loonafdrachten.

Spelers spelen onder hun niveau in combinatie met geen of lage loonafdrachten.

Formele of informele financiers uit risicosector zwart geld (horeca, drugs, prostitutie, gokken, schoonmaak, vis, bloemen, aannemers en bouw en uitzendbranche).

Spelers rijden in dezelfde auto met gelijkende kentekens zonder aanwijsbare garage-, merken-, of leasesponsor.

De club betaalt betalingsachterstanden in een keer terug, zonder nieuwe bekende financiële impulsen.

De bekostiging van nieuwe bouwwerken is onverklaarbaar.

Er is geen legale bron aan te wijzen voor de nieuwe financiële impulsen in de club.

Fysieke handelingen

Meerdere integriteitsproblemen, bedreigingen of geweldsincidenten op de club.

Er zijn signalen van drugshandel, drugsgebruik, illegaal gokken of ronselen van jongeren op de club.

Er is activiteit in de accommodaties van de sportclub buiten sluitingstijd.

Club is betrokken bij wedstrijden waar grootschalig op is/wordt gegokt.

Overig

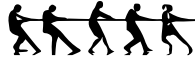
Bestuursleden, vrijwilligers of sponsors met strafrechtelijke antecedenten.

Klikmeldingen/signalen.

Persoon die bij de club actief is en in een ondermijningscasus naar voren komt.

Reclame(bord) van een sponsor die in een ondermijningscasus naar voren komt.

Repressieve maatregelen

Het komt voor dat situaties vragen om repressief optreden. Betrokken partners kunnen, al dan niet integraal, de volgende repressieve maatregelen nemen:

Gemeenten aan zet:

- Voer een stopgesprek. Maak daarbij concrete afspraken.
- Controle of stopzetten van vergunningen (o.a. drank- en horecavergeving en exploitatievergeving).
- Bibob-onderzoek vergunningen.
- Sportparkverbod opleggen (wanneer gemeenteeigendom of mogelijkheid is opgenomen in huur-overeenkomst).
- Niet verlengen huurcontract voor de velden of accommodaties.
- Stopzetten subsidie.
- Sluiten velden of accommodaties (o.b.v. Wet Damocles, Wet Victoria of Gemeentewet art. 174.).
- Verbreek de bestuurlijke verbinding. Schud als wethouder of burgemeester niet meer de handen van de betreffende partijen!

Belastingdienst/FIOD aan zet:

- Controleren belastingafdrachten.
- Stuur een vragenbrief loon- en omzetbelasting.
- Doe een boekenonderzoek.
- Leg een naheffingsaanslag loon- en omzetbelasting op.
- Leg een boete of sanctie op.
- (FIOD) Strafrechtelijk onderzoek naar witwassen, belastingfraude, valsheid in geschrifte, drugshandel en/of illegaal gokken.

Politie/OM aan zet:

- Actief surveilleren en regelmatig aanwezig zijn op de sportclub (verstoren).
- Voer een stopgesprek. Maak daarbij concrete afspraken.
- Strafrechtelijk onderzoek naar witwassen, belastingfraude, valsheid in geschrifte, drugshandel en/of illegaal gokken.
- Vervolgen van bovenstaande strafbare feiten.

RIEC- Partners aan zet:

Breng signaal in bij het RIEC volgens procedure signaaldocument.

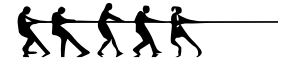
Sportbond aan zet:

- Deel signalen met de politie, het OM of de Belastingdienst/FIOD.
- Punten in mindering brengen.
- Club naar een lager niveau zetten.
- Club schorsen uit de competitie.
- Geldboetes opleggen.

Sportclub aan zet:

- Afscheid nemen van criminele sponsors of bestuursleden.
- Sportparkverbod opleggen aan ongewenste personen.
- Signalen en of strafbare feiten melden bij gemeente, politie of MMA.

Resume

AANVINKEN WAT VAN TOEPASSING IS.

Situatie op de club Kwetsbaar Mogelijke criminele inmenging
Wijze van misbruik nvt Aanzien kopen Witwassen Hoger niveau tillen Clubfaciliteiten misbruiken
Strategie Club ondersteunen (Preventie) Club herstellen (Handhaven) Club - personen straffen (Repressie)
Aanpak richten op Clubcultuur Clubfinanciën Clubbestuur Personen (bestuurders en/of geldschietters), Anders:

Interventies (aangevinkt)

Samenwerkende partijen Belastingdienst, Sportbond, Gemeente, Politie, OM, andere:

Regievoerder(s)

TASKFORCE - RIEC
Brabant - Zeeland

#samensterktegenondermijning

DEZE BROCHURE IS OPGESTELD DOOR
het Programma Maatschappelijke Weerbaarheid van de
Taskforce Brabant Zeeland

HEEFT U VRAGEN OF WIL U OVERLEGGEN
Mail naar maatschappelijkweerbaarheid@taskforce-riec.nl

